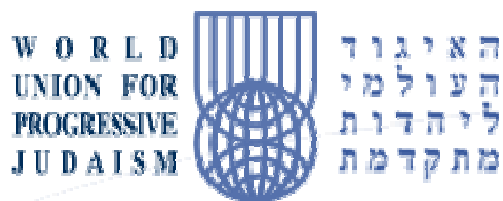

5776

Torah from Around the World

Bedenk altijd: vreugde is niet iets bijkomstigs in je spirituele zoeken. Het is van levensbelang.

Rabbi Nachman van Bratzlav

Sjabbat 24 september 2016 / 21 elloel, Ki Tavo, Dewariem/Deuteronomium 26:1 - 29:8

Tanach: blz. 401 - 410

Haftara: Jesjaja 60:1 - 22

Tanach: blz. 902 - 904

Commentaar: Rabbijn Nancy H. Wiener is geestelijk leider van de Pound Ridge Joodse Gemeente, een Reform gemeenschap in New York. Zij staat tevens aan het hoofd van het Jacob and Hilda Blaustein Center voor Pastorale Counseling en is adjunct hoogleraar Pastorale Zorg en Counseling aan het Hebrew Union College, New York.

Vertaler: Channa Kistemaker

[Oorspronkelijke Engelse tekst](#)

Verrukt zijn over het leven

De Toralezing van deze week biedt ons op het eerste gezicht een eindeloze litanie van zegeningen en vervloekingen. Stuk voor stuk lijken ze een eenvoudige logica te volgen: doe Gods geboden en je zult gezegend worden; als je ze veronachtzaamt of overtreedt is vervloeking je deel. Er ligt echter ook een meer genuanceerde boodschap besloten in de woorden van de sidra. Die vervloekingen komen „omdat jij de Eeuwige uw God niet gediend hebt met vreugde en blijdschap wegens de overvloed aan alles (...).” (Dewariem/Deuteronomium 28:47)

Alles is er, niet slechts in kleine hoeveelheden, maar in overvloed. Zien wij die overvloed en waarderen we hem? Roept hij in ons een gevoel van vreugde op, een verlangen er alles aan te doen om te zorgen dat hij voort zal duren of, in de taal van onze voorouders, de Bron ervan te dienen? Zij die Tanach hebben geschreven waren er duidelijk over dat de wereld bestaat uit goed en kwaad, uit zegen en vloek. Voor de meesten van ons lijken de vervloekingen, of de mogelijkheden daartoe, veel talrijker dan de zegeningen, net als in de sidra van deze week.

Het is jullie wellicht bekend, dat het Hebreeuwse woord voor zegen (*beracha*) dezelfde kern van drie letters (wortel) (*bet-resj-kaf*) heeft als het woord voor knie (*berech*). Wanneer wij ons bewust worden van de zegeningen in deze wereld, maakt dat ons deemoedig; het brengt ons, bij wijze van spreken, op de knieën. Vanuit die nederigheid bieden wij onze lof en dank aan.

Een paar jaar geleden in de zomer trokken mijn partner en ik zingend door het Glacier National Park van Montana. Met de bergtoppen om ons heen, een beek langs ons pad, wilde bloemen overal, vogels hoog in de lucht boven ons en dieren groot en klein, hadden we niet genoeg aan een "Wow! Heb je dat gezien!" Stil zijn leek, zo nu en dan, ook niet te voldoen, dus begonnen we uit louter eerbied en dankbaarheid te zingen. Nee, niet de liedjes die we kenden van de radio! We zongen de stukken uit de liturgie van de Kabbalat Sjabbat (de vrijdagavonddienst), die gericht zijn op de wonderen van de schepping. Daarin vonden de gevoelens die ons sprakeloos maakten een stem: „*Ma gadloe ma'asecha, Adonai, meod amkoe machsjevotecha,*” (Hoe groot zijn uw daden, Eeuwige, hoe peilloos diep uw gedachten - psalm 92:6). „*Hawa nasjiera sjier halleluja,*” (Laat ons een loflied voor God zingen - *Kabbalat Sjabbat*)

Wij waren zogezegd verdeemoedigd. Op de knieën erkenden wij hoe buitengewoon alles wat wij zagen is en zagen we opnieuw in hoezeer wij dikwijls als blinden door de wereld wandelen en het ontzagwekkende universum waarin wij leven voor vanzelfsprekend nemen. Elke dag zijn er zonsondergangen, groeit er van alles, overal. Mensen, dingen, geluiden, geuren begroeten ons in eindeloze diversiteit. Handen en ogen maken contact en raken ons. Ten overstaan van dat alles worden wij verdeemoedigd. Door dat alles worden wij gezegend. In onze omgang met dat alles kunnen wij blijk geven van het respect en de eerbied die zij in ons wekken, als wij dat toelaten.

Een jaar of wat geleden bereidde ik mij voor op een les over begeleiding in de levenscyclus. Ik besloot dieper in te gaan op de betekenis van de geboden ten aanzien van het eren van onze

ouders. Mijn onderzoek, gericht op de Hebreeuwse woorden, wees uit dat „eren" (*kibed*) in verband staat met de drie letterige kern (*kaf-bet-daled*) van *kabed*, dat „zwaar" of „gewichtig" betekent. Vervloeking (*k'lala*) houdt verband met de drie letterige kern (*koef-lamed-lamed*) van *kal*, dat „licht" betekent. Wij eren, wanneer we het 'gewicht' van iets of iemand erkennen en respecteren. Wij vervloeken, wanneer we iemand anders' 'gewicht' of belangrijkheid niet opmerken, wanneer we iets dat respect verdient te licht opvatten, wanneer we menen dat iets gemakkelijk of eenvoudig is, terwijl het moeilijk of ingewikkeld is.

Geen oog hebben voor de schoonheid, geen acht slaan op de vriendelijkheid waarmee je bejegend wordt, afgeven op de oprechte inspanningen van een ander, de aarde en haar overvloed vernielen, een rotsformatie zien en haar geschiedenis en complexiteit niet opmerken, slechts de boosheid van iemand zien en voorbijgaan aan zijn of haar gekwetstheid, geen waarde hechten aan de opvattingen en waarden van iemand anders: dat alles is vervloeken.

Toen ik in een verpleeghuis werkte, zei Ruth, een van de bewoners, tegen mij: „Een jaar of tien, vijftien geleden feliciteerde ik mensen nog met hun verjaardag door te zeggen *biz hundred un tzvantzik* . . . dat ze 120 mochten worden, net als Mosjé. Dat doe ik niet meer, echt niet. Ik heb inmiddels te veel mensen gezien, die door het personeel in hun rolstoel naar deze zaal werden gereden voor hun negentigste of vijfennegentigste verjaardag. En waarvoor? Als een lege huls zitten ze in hun stoel. Ze kunnen niets meer. Ze zien niet wat er op de taart geschreven staat. Sommigen proeven de taart niet eens meer. Honderd en twintig jaar: wat moet een mens ermee? Ik wens de mensen geen lang leven meer toe, maar een goede gezondheid. Het is een vloek om zo lang te leven!"

Wat een verschil met Pauline, die ik leerde kennen toen zij achtennegentig was. Ze was vel over been. Ze was stekeblind. Ze was al jaren bedlegerig. Maar elke week verwelkomde ze mij met een glimlach en bedankte ze mij voor mijn bezoek. Met de jaren vertelde ze mij over haar leven. Als meisje had zij een pogrom overleefd. Ze had ondergedoken gezeten in de bossen gedurende de Sjoa en was na de oorlog naar de Verenigde Staten geëmigreerd. Elke dag was zij vol verwondering, enkel en alleen omdat zij nog in leven was. Zij sprak over de zegeningen in haar leven: haar kinderen, haar kleinkinderen en achterkleinkinderen; de herinnering aan verse challes, zo uit haar moeders oven; de vriendelijkheid, de dapperheid, de hoop die zij had ondervonden en die haar op de been hadden gehouden in de groep waarmee zij had overleefd in de bossen; de

zorg waarmee de verpleegkundigen nu in haar behoeften voorzagen. Met haar ijle, beverige stem zei ze: „Ik weet nooit wie er langs zal komen of zal schrijven of me zal komen opzoeken. Ik weet nooit wat ik zal zien of horen, buiten voor mijn raam, of welke herinnering in me op zal komen. Elke dag, elke dag weer zijn er zegeningen.”

De uitdaging van de sidra van deze week ligt besloten in de woorden van een psalm die wij zeggen bij het naderen van de Hoge Feestdagen. Hun boodschap kan ons een raamwerk geven waarbinnen wij ons leven kunnen evalueren en ons kunnen bezinnen op ons leven van het komend jaar.

Wie is er verrukt over het leven?

Iemand die iedere dag omarmt
en oog heeft voor het goede.

Houd je tong weg van kwaad
en je lippen van bedrieglijk spreken.

Wend je af van kwaad en doe goed,
zoek vrede en jaag haar na.

psalm 34:13-15